

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **J. C.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 21 maja 2020 r.,

wniosku pełnomocnika skazanego o wznowienie postępowania,

prawomocnie zakończony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt II AKa (...),

utrzymującym w mocy wyrok łączny Sądu Okręgowego w L.

z dnia 9 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV K (...),

na podstawie art. 544 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu;

2. oddalić wniosek w przedmiocie wznowienia postępowania;

3. obciążyć wnioskodawcę wydatkami postępowania wznowieniowego w kwocie 20 (dwadzieścia) zł.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego J. C. złożył wniosek o wznowienie postępowania zakończony postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2019 r., III KK 729/18, którym oddalono kasację wniesioną przez skazanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Okręgowego w L. z dnia 9 kwietnia 2018 r., IV K (...).

Wnioskodawca, powołując się na przepisy art. 540 § 1 pkt 2 lit b i § 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., wskazał na dwie odrębne podstawy wznowienia postępowania.

Jak wynika z treści wniosku, pierwsza z nich dotyczyć ma skazania J. C. w postępowaniu objętym wnioskiem o wznowienie, mimo tego, że postępowanie karne co do tego samego czynu zostało wcześniej prawomocnie zakończone. Drugą podstawę wznowienia postępowania stanowić ma stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności z Konstytucją RP przepisu art. 86 § 4 k.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego w odniesieniu do obu wskazywanych w nim podstaw wznowienia nie jest zasadny.

Przedstawienie powodów zajęcia takiego stanowiska wymaga przypomnienia trzech zasad regulujących postępowanie wznowieniowe.

Po pierwsze, zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie karne, o jakim mowa w art. 544 § 1 i 2 k.p.k., orzeczenie Sądu Najwyższego, którym Sąd ten oddalił kasację (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2001 r., III KO 53/99, OSNKW 2001 r., z. 7-8, poz. 67). Choć zatem w złożonym wniosku wskazuje się na postępowanie zakończone postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2019 r., oddalającym kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 lipca 2018 r., sygn. akt II AKa (...), to w istocie rzeczy dotyczy on postępowania zakończonego tym wyrokiem.

Po drugie, wznowienie postępowania z powodu ujawnienia jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. następuje z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.). Stąd też sformułowane przez obrońcę skazanego żądanie wznowienia postępowania z powodu wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. należy traktować w kategoriach wniosku sygnalizującego potrzebę wznowienia postępowania z urzędu (art. 9 § 2 k.p.k.).

Po trzecie, zgodnie z dyspozycją przepisu art. 542 § 4 k.p.k. wznowienie nie może nastąpić z przyczyn stanowiących podstawę wznowienia z urzędu, jeżeli były one przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy, analizując akta sprawy zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 kwietnia 2018 r., II AKa (...) w kontekście okoliczności podnoszonych we wniosku obrońcy J. C. , nie stwierdził podstaw do wznowienia postępowania z urzędu. W szczególności zaś brak powodów do twierdzenia, że wymieniony wyrok został wydany z naruszeniem powagi rzeczy osądzonej (art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.). Postawiona we wniosku teza o wydaniu wobec skazanego dwóch prawomocnych wyroków łącznych, w których węzłem kary łącznej objęto te same skazania nie znajduje oparcia w rzeczywistości. Nie można mówić o tożsamości przedmiotu postępowań zakończonych wydaniem wyroków łącznych w sprawach IV K (...) i IV K (...), skoro orzeczona tym ostatnim wyrokiem kara łączna została wymierzona nie tylko w miejsce kar połączonych wcześniejszym wyrokiem łącznym w sprawie IV K (...), ale również tych orzeczonych już po jego wydaniu wyrokami Sądu Rejonowego w L. z dnia 30 czerwca 2014 r., IV K (...) i z dnia 1 sierpnia 2016 r., IX K (...).

Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy niczego w tej kwestii nie zmieniają postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 30 grudnia 2019 r., IV K [...] i Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 stycznia 2020 r., II AKz (...). Postanowienia te nie niosą ze sobą żadnych informacji wskazujących na wystąpienie którejkolwiek z bezwzględnych przyczyn odwoławczych wymienionych w art. 439 k.p.k.

Nie sposób ich też traktować – co sugeruje się we wniosku – w kategoriach nowych faktów i dowodów w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k. Podkreślić zresztą trzeba, że przewidziana w tym przepisie podstawa wznowienia nie ma zastosowania do postępowania zakończonego wydaniem wyroku łącznego. W postępowaniu tym nie orzeka się o winie skazanego i nie wymierza kary za poszczególne przestępstwa.

Analiza treści wniosku o wznowienie wskazuje, że konieczności wznowienia postępowania wnioskodawca upatruje w wadliwości wydanego w sprawie skazanego wyroku łącznego, wynikającej z przyjęcia przez orzekające sądy, że orzeczona wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w L. z dnia 7 marca 1985 r., II K (...), kara 7 lat pozbawienia wolności została przez skazanego odbyta w całości, co uniemożliwiało uwzględnienie jej przy orzekaniu kary łącznej, a także obraży przepisów art. 82 § 1 k.k. i art. 577 k.p.k. Kwestie te nie stanowią żadnego *novum*,

gdyż podnoszone były zarówno na etapie postępowania odwoławczego i kasacyjnego w sprawie o wydanie wyroku łącznego (IV K (...) i II AKa (...)), jak też we wniosku o zaliczenie skazanemu na poczet kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym kary 8 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w L. z dnia 27 listopada 1991 r., IV K (...). Zostały też rozstrzygnięte we właściwych trybach postępowania. Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2019 r., III KK 729/18, oddalił kasację wniesioną przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) jako oczywiście bezzasadną. Sąd Okręgowy w L. postanowieniem z dnia 30 grudnia 2019 r., IV K (...), utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 stycznia 2020 r., II AKz (...), nie uwzględnił wniosku obrońcy skazanego w przedmiocie zaliczenia na poczet kary łącznej okresu odbytej kary.

Postępowanie wznowieniowe nie jest postępowaniem odwoławczym, a Sąd Najwyższy orzekając w tym postępowaniu nie jest uprawniony do badania i oceny merytorycznej słuszności wydanego w sprawie skazanego wyroku łącznego. Jeżeli w przekonaniu strony został on wydany z rażącym naruszeniem prawa, to może ona zwrócić się do jednego z podmiotów wymienionych w art. 521 k.p.k. o wniesienie na jej korzyść kasacji.

Przechodząc do kwestii wznowienia postępowania na wniosek strony, stwierdzić trzeba, że w rozpoznawanej sprawie nie uaktualniła się podstawa wznowienia, o której mowa w art. 540 § 2 k.p.k.

Zgodnie z treścią tego przepisu postępowanie wznowia się na korzyść strony, jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Powyższe nie oznacza jednak konieczności niejako automatycznego wznowienia postępowania we wszystkich sprawach, w których zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny przepis był podstawą rozstrzygnięcia. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, określona w art. 540 § 2 k.p.k. podstawa wznowienia materializuje się tylko wtedy, gdy treść przepisu zakwestionowanego przez Trybunał Konstytucyjny w realny sposób determinowała kształt orzeczenia, które miałyby zostać wzruszone (por.np.: postanowienie z dnia

26 października 2017 r., V KO 34/17, LEX nr 2382461; wyrok z dnia 21 marca 2017 r., IV KO 86/16, Lex nr 2254803).

Prawdą jest zatem, że wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2019 r., sygn. akt K 14/17 (Dz. U. poz. 858), Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 86 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, ze zm.) w zakresie, w jakim różnicuje sytuacje osób, wobec których zastosowanie miała już wcześniej instytucja kary łącznej, od osób, co do których ta instytucja zastosowania nie miała, w ten sposób, że umożliwia w stosunku do tej pierwszej kategorii osób podwyższenie dolnej granicy kary łącznej, a także orzeczenie kary rodzajowo surowszej, tj. kary 25 lat pozbawienia wolności, jest niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Rzecz jednak w tym, że zastosowanie w sprawie skazanego przepisu art. 86 § 4 k.k., w tym zakresie, w którym została stwierdzona jego niekonstytucyjność, nie miało wpływu na treść wydanego przez Sąd Okręgowy w L. wyroku łącznego z dnia 9 kwietnia 2018 r., IV K [...]. Powoływane we wniosku o wznowienie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego dotyczy tych sytuacji, w których stosowanie przepisu art. 86 § 4 k.k. poprzez uwzględnienie wcześniej wymierzonej kary łącznej wpływa na podwyższenie dolnej granicy wymiaru kary określonej według art. 86 § 1 k.k. Sytuacja taka w przypadku skazanego J. C. nie zachodzi. Wprawdzie jedną z kar stanowiących podstawę wymiaru kary łącznej orzeczonej wymienionym wyżej wyrokiem łącznym była kara łączna orzeczone wyrokiem łącznym Sądu Wojewódzkiego w L. z dnia 27 listopada 1991 r., IV K (...) ale fakt ten w żaden sposób nie wpłynął na podwyższenie dolnej granicy wymierzonej skazanemu kary łącznej i w niczym nie pogorszył jego sytuacji. Zauważyć bowiem trzeba, że orzeczone wyrokiem łącznym w sprawie IV K [...]91 kara łączna 8 lat pozbawienia wolności została wymierzona z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji, w wysokości najwyższej z kar jednostkowych podlegających łączeniu – tj. kary 8 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 16 stycznia 1989 r., II K [...]87.

W rozpoznawanej sprawie nie można zatem wykazać realnego wpływu niekonstytucyjnego podniesienia wysokości dolnej granicy wymiaru kary łącznej na wynik postępowania zakończony prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w

(...) z dnia 5 lipca 2018 r., II AKa (...), a tylko w takim przypadku istniałaby podstawa do uwzględnienia wniosku o wznowienie postępowania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy oddalił wniosek. O kosztach postępowania orzeczono po myśli art. 639 k.p.k.